

Fællesmøde 1. december 2015	
Endeligt referat - udsendt 17.12.2015	
Mødetid:	Tirsdag den 1. december 2014 kl. 17:00 – 21:00.
Mødested:	Danhostel Ribe, Skt. Pedersgade 16, 6760 Ribe
Deltagere:	Medlemmer af Nationalparkrådet samt Nationalparkbestyrelsen for Nationalpark Vadehavet, Sekretariatsleder Peter Saabye Simonsen, konsulent John Frikke, konsulent Sara Lindholt, konsulent Søren Christensen og sekretær Alette Houman Dyhrfjeld
Mødeleder:	Janne Liburd, Formand for Nationalparkbestyrelsen
Referent:	Alette Houman Dyhrfjeld

Mødeliste:

Formand, Vadehavets bådklubber	Svend Tougaard	
Næstformand, Museerne i Vadehavsområdet	Anne Marie Overgaard	
Danmarks Fiskeriforening	Oluf Stenrøjl	Afbud
Dansk Botanisk Forening	Søren Vinding	
Destination Sydvestjylland	Poul Therkelsen	Afbud
Aarhus Universitet, Bioscience	Karsten Laursen	Afbud
Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse	Søren Malle	Afbud
GEUS	Merete Binderup	
LAG Fanø/Varde	Jørgen Müller	
LAG Tønder/Haderslev	Inger Lauridsen	Afbud
Lokalarkiverne	Birgitte Thomsen	
Marsken omkring Sneum Å	Randi Kragh Hansen	
Region Syddanmark	Henning Ravn	
Det Rådgivende Udvalg for Tøndermarsken	Tuk Andreasen	
Det Rådgivende Udvalg for Vadehavet	Bo Jessen	
Sydvestjysk Udviklingsforum	Winnie Abildgaard	
Vadehavets Formidlerforum	Klaus Melbye	
Vadehavskunsterne	Niels Kongsbak	
Skallingen, Ho og Oksbøl	Anne Marie Slaikjær	Afbud
Varde Ådal	Ole Andresen	
Marbækområdet	Claus Løth	Afbud
Fanø	Ole Mouritzen	
Fanø	Karen Boel Madsen	
Ribemarsken	Kent Rygaard	
Ribemarsken	Jens Lorenzen	
Mandø	Ove Nielsen	
Rømø	Jan Gravesen	Afbud
Rømø	Arne Hansen	
Tøndermarsken	Bodil Marie Arbjerg Lundby	
Tøndermarsken	Niels Johansen	

Bestyrelsesformand

Janne Jørgensen Liburd

Varde Kommune (næstformand)	Preben Friis-Hauge	Afbud
Esbjerg Kommune	Kurt Jakobsen	
Fanø Kommune	Kristine Kaas Krog	
Tønder Kommune	Susanne Linnert	Afbud
Danmarks Naturfredningsforening	Britt Schak Hansen	
Friluftsrådet	Hanne Voetmann	
Dansk Ornitologisk Forening	Marco Brodde	
Digelagene (næstformand)	Kjeld Andreasen	
Danmarks Jægerforbund	Hans Christian Fuglsang	
Danmarks Sportsfiskerforbund	Lars Brinch Thygesen	Kom senere
Landbrug & Fødevarer	Mikael Nørby-Lassen	
Naturstyrelsen	Ulrik Lorenzen	
Nationalparksekretariatet	Peter Saabye Simonsen	
Nationalparksekretariatet	Sara Lindholt	
Nationalparksekretariatet	John Frikke	
Nationalparksekretariatet	Søren Christensen	
Nationalparksekretariatet	Alette Houman Dyhrfeld (Referent)	

Dagsorden pkt.:	1. Velkomst og godkendelse af dagsorden
Referat:	Janne Liburd bød velkommen til fællesmødet og takkede for det fine fremmøde. Janne Liburd orienterede om afbud og fravær og bød særligt velkommen til sekretariatet. Herudover orienterede Janne Liburd om, at der var en fejl i dagsordenens punkt 3 – budgettet var godkendt og skulle kun fremlægges for rådet.
Dagsorden pkt.:	2. Status på projekter i 2015.
Referat:	<p>Sekretariatet havde udarbejdet en præsentation om projekter i 2015, dvs. ikke alle sekretariatets aktiviteter blev gennemgået, kun projekter med konkret fremdrift.</p> <p>John Frikke orienterede om status på naturprojekter 2015 og forklarede, at naturen står højt på Nationalpark Vadehavets dagsorden og at naturprojekter tager tid, er omkostnings-tunge og involverer mange interessenter og meninger, hvorfor arbejdet er (tids)krævende.</p> <p>Der er arbejdet med følgende områder:</p> <p>Beskytte og forbedre natur, målsætning 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Afgræsning • Forbedring af levesteder for engfugle • Forvaltning af ynglende kystfugle • Regulering af prædatorer • Plan for særligt truet natur

- Etablering af Sønderho Strandsø

Kulturskabte naturarealer, målsætning 2:

- Forbedre naturindholdet i ferske enge
- Forbedring af naturindholdet i klæggravsarealer
- Udvikling af information om støtteordninger til naturvenligt landbrug
- Gåseforvaltning i Vadehavsområdet
- Naturprojekt Ribemarsken

Særlig sårbar natur – målsætning 7:

- Projekt Ensianblåfugl
- Projekt Strandtudse
- Projekt Sortterne i Tøndermarsken
- Dværgterner i Vadehavsområdet
- Truede engfugle – Stor kobbersneppe er nye fokuspunkter

Søren Christensen orienterede om status på formidlingsprojekter 2015:

Der er arbejdet med følgende:

Tryksager:

- Magasin II
- Folder i 2. udgave (+ tysk og engelsk)
- Glocals 6 stk.
- Glocal, samlet på 3 sprog (under udarbejdelse)
- Kort
- Temahæfter 3 stk., heraf 2 genoptryk + 2 på vej
- Strategi for Nationalpark Vadehavet

Partnerprogram:

- Partnermøde i foråret
- Kunstansøgninger (ligger desværre stille)
- Østersworkshop (7 ud af 8 aktører har tekst om østers på hjemmeside)
- Coop har vist interesse for nationalparkprodukter

Hjemmesiden:

- Opdatering, nyt indhold, journalist har gennemarbejdet tekster, og siden er re-designet
- Næste skridt – tysk og engelsk tekst på hjemmeside
- Vi skal have folk til at blive længere
- Nyhedsmail der linker til hjemmesiden

	<p>Mit Vadehav:</p> <ul style="list-style-type: none">• Der er lavet opgavelistning med sorteringsmulighed• Der er lavet indtastningsmodul• Logoet er re-designet <p>Udstillingskoncept:</p> <ul style="list-style-type: none">• Vidåslusen, søjlekoncept som kan bruges andre steder <p>Sara Lindholt orienterede om status på øvrige projekter 2015:</p> <p>Friluftsturismeprojektet:</p> <ul style="list-style-type: none">• 10 steder i hele nationalparken med faciliteter, herunder toiletbygninger, bord-bænk-sæt, grillsteder og kajramper• Rapport - Code of Conduct• 10 film• Friluftskort samt digitalt kort• Skiltning• 100 stilbilleder til fri afbenyttelse for partnere• 100 små historier til app <p>Skibet:</p> <ul style="list-style-type: none">• Billedkavalkade fra fremstillingen• Skibet ligger i Rudkøbing• Skibet skal have hjemhavn i Ribe• Man afventer afklaring af forsikringsforhold
Dagsorden pkt.:	3. Fremlæggelse af endeligt budget 2016
Referat:	<p>Sekretariatet gennemgik Budget 2015, hvor Peter Simonsen forklarede, at administrationsbudgettet max må udgøre 2,5 mio. kr., hvorfor konsulenttimer flyttes til de enkelte projektaktiviteter regnskabet for 2015. Budget 2015 ender på knap 11 millioner kr. og ca. 1,6 mio. kr. overføres til 2016.</p> <p>Der kommer muligvis nye måder at arbejde på fremover, som betyder at ikke-forbrugte midler ikke i udgangspunktet kan overføres, på nær 5%. Ikke forbrugte midler overgår til Ministeriet. Sekretariatet har derfor fokus på præcise budgetter.</p> <p>Sekretariatet fremlagde endeligt budget 2016, som var godkendt på det forudgående bestyrelsesmøde.</p> <p>Budgettet ligger på ca. 9 millioner kr. og har færre budget-</p>

poster end 2015. Der vil i 2016 være større fokus på naturaktiviteter, da det er et ønske fra bestyrelse og råd og fordi Rigsrevisionen har påpeget manglende fokus på naturprojekter i de danske nationalparker.

Nationalparken har bundet sig på aktiviteter frem til 2018, hvorfor der er færre frie midler i 2016-budgettet. Man vil derfor søge eksterne midler til at geare budgettet.

Jens Lorenzen pointerede, at bestyrelsen skal have fokus på, at Nationalpark Vadehavet ikke må drifte, og henviste til skibet.

Janne Liburd forklarede, at det er vigtigt at have et skib til at fremme uddannelse og forståelse, da nationalparkens areal primært er vand. Skibet medvirker til at indfri nationalparkplanens mål.

Peter Simonsen orienterede om, at Skibsgruppen har fået til opdrag at se på, om der er mulighed for samarbejde med andre aktører, herunder for at minimere driftsudgifterne.

Svend Tougaard forklarede, at beslutningen om skibet – og dermed driftsudgifter til samme – kom før Nationalparkstrategien blev udarbejdet. Herudover har Nationalparken ingen bygninger i lighed med de andre nationalparker.

Søren Vinding satte pris på, at bestyrelsen havde lært af skibsprojektet og har noteret sig, at Nationalparken ikke skal drifte.

Klaus Melbye opfordrede til at inddrage partnere og institutioner i området, når man definerer store projekter, da man derved kan få mange gode idéer og stå stærkere.

Niels Johansen bad om oplysninger om det mulige nye Realdaniaprojekt.

Peter Simonsen orienterede om, at man ikke er informeret om hvor langt projektet er. Han er kun bekendt med, at projektet består af 3 ben, Natur, Turisme og Bygningsarv, hvor Realdania koncentrerer sig om sidstnævnte. Der foreligger ingen projektskitser, men projektet er stort og det skal løbe over 4-5 år.

	<p>Anne Marie Overgaard kunne supplere med, at der indkaldes til møder med små grupper i december og at der først træffes afgørelse til foråret. Der er en proces i gang, og Realda- nia ønsker kun at gennemføre projektet, hvis der er lokal opbakning.</p>
Dagsorden pkt.:	<p>4. Evaluering af samarbejdet mellem Råd og Bestyrelse 2015</p>
Referat:	<p>Janne Liburd påpegede at projekterne var gennemført på baggrund af de 5 medarbejdere i sekretariatet og takkede Søren Christensen, som stopper med udgangen af 2015, for hans store indsats for Nationalpark Vadehavet</p> <p>Janne Liburd gennemgik 2015 og fortalte, at hun var glad for rollen som formand og for samarbejdet med rådet.</p> <p>Janne Liburd havde haft en udfordrende start, idet der var udskiftning i sekretariatet og der, indtil den ny sekretariatsleder var trådt til, havde været et stort pres på sekretariatet. Den nye sekretariatsleder var valgt ud fra det fremtidige arbejde, som især omfatter fundraising, ledelseserfaring, kommunikation og internationalt projektarbejde.</p> <p>Bestyrelsen har sat fokus på at være mere målrettet, der kommer derfor færre, men større projekter. Herudover har udnævnelsen til verdensarv givet ekstra arbejde. Der samarbejdes både trilateralt – med Holland og Tyskland - og nationalt - med Netværket af Rigsfællesskabets Verdensarvsteder. Herudover arbejder man på markedsføring med VisitDenmark i samarbejde med de øvrige danske nationalparker. I sidstnævnte forbindelse kommer der en pressetur i foråret 2016, som skal danne grundlag for målrettet markedsføring.</p> <p>Bestyrelsen har udarbejdet en strategi, hvor det tydeligt fremgår, at Nationalparken er facilitator frem for driftsherre. Strategien blev udleveret under mødet og den bliver trykt på dansk og engelsk.</p> <p>I forhold til kommunikation og synliggørelse skal det ske gennem partnere, samarbejdspartnere og råd.</p> <p>Når man reviderer nationalparkplanen og udarbejder code of conduct, ønsker bestyrelsen, at det sker i samarbejde med rådet.</p>

	<p>Janne Liburd takkede rådet for deres indsats i 2015 og bød ind til drøftelse.</p> <p>Svend fortalte, at det spændende ved rådet var, at de havde indflydelse på nationalparken via bestyrelsen. En udfordring i 2015 har været meget tunge dagsordner. Derfor havde rådet valgt at udskyde behandling af emnerne Code of Conduct og lokale ambassadører til 2016. Rådsmedlemmerne er spredt i hele Vadehavet og har en kæmpe viden, som kan komme bestyrelsen til gavn.</p> <p>Ole Andresen mente, at nogle diskussioner mangler formål og bad om mere præcise opgaver. Bestyrelsen skulle have fokus på at give rådet relevante opgaver. Herudover foreslog han, at man afsætter tid til at blive klogere på møderne, f.eks. via foredrag.</p> <p>Klaus Melbye havde ikke forestillet sig, at Nationalpark Vadehavet skulle blive så omfattende. Han var glad for at være med i rådet og ville ligesom Ole Andresen gerne have mere konkrete opgaver. Klaus Melbye efterlyste smidighed og fokus på markedsføring fremadrettet og håbede, at Vadehavets Formidlerforums koordinator fortsat skal sidde sammen med sekretariatet.</p> <p>Søren Vinding efterlyste også præcist definerede opgaver og bad om, at budgettet bliver mere gennemskueligt.</p> <p>Anne Marie Overgaard værdsatte den store geografiske spredning og variationen i området. Hun ville gerne lære mere om de andre områder i Nationalpark Vadehavet.</p>
Dagsordenen pkt.:	5. Eventuelt og meddelelser
Referat:	Randi Kragh Hansen bad om, at rådsmøderne kommer til at foregå rullende. Denne beslutning blev henvist til rådsmødet i april 2016, som af hensyn til Randi Kragh Hansen placeres i nærheden af Sneum.